

3. Rozhodování

Rozhodování v EU

- místní úroveň
  - Kravaře
- regionální úroveň
  - Moravskoslezský kraj
- národní úroveň
  - Česká Republika
- supranacionální úroveň
  - Evropská Unie

2

Alokace úkolů: kompetence

- národní kompetence
  - státy rozhodují nezávisle na EU
- sdílené kompetence
  - EU rozhoduje v součinnosti se státy
  - II. a III. pilíř EU
- výhradní kompetence Společenství
  - EU rozhoduje nezávisle na státech
  - I. pilíř EU

3

Subsidiarita

- rozhodnutí co nejbližší lidem
- EU má rozhodovat pouze o věcech, kde nelze učinit efektivně rozhodnutí na nižší úrovni veřejné správy

Fiskální federalismus

- jak nejlépe alokovat kompetence mezi jednotlivé úrovně veřejné správy
- pro a proti rozhodování na centrální úrovni
  - diverzifikace a lokální informační výhody (proti)
  - úspory z rozsahu (pro)
  - spillover efekt (pro)
  - demokratický volební proces (proti)
  - jurisdikční konkurence (proti)

4

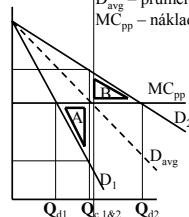
Diverzifikace a lokální info výhody

- lidé různých národů mají různé preference
  - centrální rozhodování neodráží preference
  - centrální rozhodování znamená kompromis
- ⇒ upřednostnění decentralizovaného rozhodování

5

Diverzifikace a lokální info výhody

D_1 – D v regionu s dostatečnou kapacitou veřejné dopravy
 D_2 – D v regionu s nedostatečnou kapacitou veřejné dopravy
 D_{avg} – průměrná D centralizované oblasti
 MC_{pp} – náklady veřejné dopravy na osobu (daně)

Decentr.: Q_{d1} ($MC=D_1$), Q_{d2} ($MC=D_2$)
 Centr.: $Q_{c,1\&2}$ ($MC=D_{avg}$)
 ⇒ ztráta A ($D_1 < MC$) pro region 1
 ⇒ ztráta B ($D_2 > MC$) pro region 2

6

Úspory z rozsahu

- při poskytování služby ve větším měřítku, dochází k poklesu nákladů na jednotku

⇒ upřednostnění centralizovaného rozhodování

7

Úspory z rozsahu

D_1 – lokální poptávka v regionu
 D_{avg} – průměrná poptávka centralizované oblasti
 $MC_{pp}/decentr.$ – náklady, pokud se služba poskytuje decentralizovaně
 $MC_{pp}/centr.$ – náklady, pokud se služba poskytuje centralizovaně

Centr.:
 $Q_{c,1\&2} (MC_{pp}/centr. = D_{avg})$
 ⇒ ztráta D ($D_1 < MC$), diverzifikace
 ⇒ zisk C ($MC_{decentr.} > MC_{centr.}$), úspory z rozsahu

8

Spillover efekt

- **pozitivní efekt přelévání (spillover)**
  - zisk ze zavedení pravidla v jedné decentr. oblasti je zisk i pro jiné oblasti
  - např. větší příspěvek na armádu
- **negativní efekt přelévání**
  - zisk ze zavedení pravidla v jedné decentr. oblasti je ztráta pro jiné oblasti
  - např. snížení DPH

⇒ upřednostnění centralizovaného rozhodování

9

Demokracie - kontrolní mechanismus

- chyby místních politiků jsou voliči lépe analyzovány než u centrálních politiků
- místní politici se mohou méně zpronevřit svým slibům
- demokratický princip: neosvědčíš-li se, nejsi zvolen; je silnější na decentrální úrovni

⇒ upřednostnění decentralizovaného rozhodování

10

Jurisdikční konkurence

- pokud není volič spokojen s vládou, může odejít (možnost exitu) na území jiné vlády
- možnosti odchodu za jinou vládou jsou větší u místních vlád
- ochota odejít za jinou vládou je větší, když se jedná o odchod v rámci jednoho celku

⇒ upřednostnění decentralizovaného rozhodování

11

Praktická aplikace na EU – I.pilíř

- **úspory z rozsahu**
  - CAP
- **odstranění spillover efektů**
  - importní cla
  - vládní dotace
  - daňové výjimky

zvýhodnění jedné firmy = znevýhodnění jiné

⇒ centralizované (harmonizované) rozhodování

12

Praktická aplikace na EU – II.pilíř

- úspory z rozsahu
    - společná armáda
  - rozdíly v preferencích významné
    - společná armáda (zapojování UK do mezinárodních konfliktů x Švédsko řeší jen vnitřní záležitosti)
- ⇒ koordinované rozhodování

13

Praktická aplikace na EU – III.pilíř

- úspory z rozsahu
    - společná policie
  - významná národní specifika
    - justice (kontinentální právo např. v Německu x anglosaské právo v UK)
- ⇒ koordinované rozhodování

14

Aplikace na EU – národní politiky

- významné rozdíly v preferencích
    - sociální politika

⇒ harmonizace = velké ztráty užitek
  - velké informační náklady
    - politika trhu práce (pracovní trh v UK x SRN)
  - znemožnění exitu
    - přímé daně

⇒ harmonizace = nemožnost přesunu za nižšími daň. náklady
- ⇒ národní (neharmonizované) rozhodování

15

Ekonomický pohled na rozhodování

- efektivní rozhodování
  - řešení má schopnost projít schvalováním
  - řešení se změni v realitu
- kvantifikování efektivity
  - pravděpodobnost vytvoření souhlasných resp. nesouhlasných koalic

16

Efektivita při QMV hlasování

	EU 6	EU 9	EU 10	EU 12	EU 15	EU 27
QMV: historie (%)	21,9	14,7	13,7	9,8	7,8	
QMV: bez reformy (%)					7,8	2,5
OMV: podle Nice (%)					8,2	2,1

17

Distribuce síly mezi zeměmi

- síla je schopnost jednoho státu ovlivnit rozhodnutí EU
- obecně větší sílu mají země s větším počtem hlasů
- díky metodě back scratching i malé státy mohou disponovat velkou silou
- důležité nejsou jenom hlasy, ale i metoda schvalování

18

Metoda back scratching (horse trading)

- směnný obchod s rozhodnutími mezi zeměmi
- země ustoupí v otázce pro ni minoritní (pro druhý stát majoritní)
  - druhá země obdrží „dárek“ např. vyšší kvóty na mléko
- země očekává ustoupení druhého státu v otázce pro ni majoritní (pro druhou zemi minoritní)
  - první země obdrží „dárek“ např. zahrnutí sobů do CAP

19

Dvě extrémní teorie rozpočtu

- rozpočet je souhrn dárek (back scratching je používanou metodou)
- rozpočet je prostředek dokonalé alokace zdrojů potřebným (back scratching se nepoužívá)

X

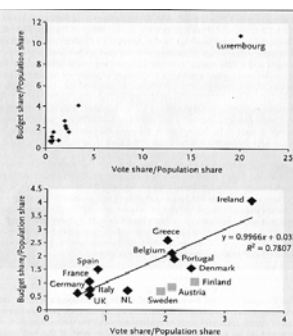
20

Teorie rozpočtu x empirická data

- existuje pozitivní korelace mezi silou a příjmem (měřeno na osobu), tzn. metoda back scratching se používá
- Lucembursko je ve zcela jiném postavení než ostatní země
- nové země se ještě nenaucily back scratching používat

21

Empirická data – korelace

source: Adapted from Baldwin (1994) Fig. 2.8 using European Commission total allocated expenditure data (averaged over 1995 to 2000 to smooth out seasonal fluctuations).

22

Důležitost způsobu schvalování

- příklad, Radu tvoří 3 země
  - A – 40% hlasů
  - B – 40% hlasů
  - C – 20% hlasů
- hlasování prostou většinou (50%)
  - ke schválení je třeba libovolných dvou států $\Rightarrow$ všechny tři země disponují stejnou silou
- hlasování kvalifikovanou většinou (75%)
  - ke schválení je třeba vždy stát A a B $\Rightarrow$ stát C nedisponuje žádnou silou

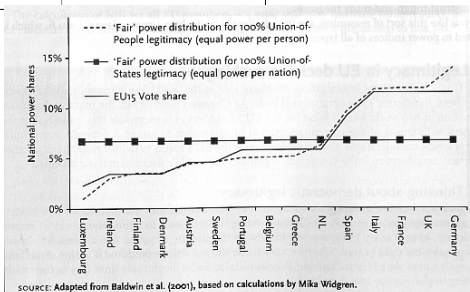
23

Legitimita EU rozhodovacího procesu

- legitimní schvalovací proces je ten, který ctí principy demokracie
- demokratická legitimnost znamená, že váha hlasu každého člana je stejná
- v EU dva možné výklady demokratické legitimnosti
  - každý občan disponuje jedním hlasem
  - každý stát disponuje jedním hlasem

24

EU: kompromisní legitimnost

SOURCE: Adapted from Baldwin et al. (2001), based on calculations by Mikä Widgren.

25